

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jiřího Krahuly a soudců JUDr. Lenky Novotné a Mgr. Tomáše Hodného v právní věci žalobkyně **obce Staré Křečany**, se sídlem ve Starých Křečanech 38, zastoupené Mgr. Narcisem Tomáškem, advokátem se sídlem Děčín III, U Starého mostu 111/4, proti žalovanému **Martinu M ä n z e l o v i**, bytem ve Starých Křečanech 377, zastoupeného JUDr. Ivo Jelínkem, advokátem se sídlem Děčín I, Fügnerova 812/2, o náhradu škody ve výši 419.788 Kč, o odvolání žalobkyně proti rozsudku Okresního soudu v Děčíně ze dne 25. 8. 2016, č. j. 14 C 99/2013-86, ve spojení s doplňujícím rozsudkem Okresního soudu v Děčíně ze dne 16. 9. 2016, č. j. 14 C 99/2013-92, **t a k t o :**

- I. Rozsudek okresního soudu **s e** v části výroku I. o lhůtě splatnosti přisouzené částky, jakož i ve výroku II. **p o t v r z u j e .**
- II. Doplňující rozsudek okresního soudu **s e p o t v r z u j e .**
- III. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení.

Odůvodnění

Napadeným rozsudkem okresní soud uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobkyni 139.930 Kč ve splátkách po 5.000 Kč měsíčně splatných vždy do 25. dne v měsíci počínaje měsícem bezprostředně následujícím po právní moci rozsudku, pod ztrátou výhody splátek (výrok I.), rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení (výrok II.) a doplňujícím rozsudkem zamítl žalobu o zaplacení zbývajících částky 279.858 Kč.

Okresní soud rozhodoval o žalobě podané dne 27. 6. 2013, jíž se žalobkyně domáhala po žalovaném zaplacení náhrady škody ve výši 419.788 Kč, kterou jí měl způsobit žalovaný během svého působení ve funkci starosty obce Staré Křečany. Škoda dle tvrzení žalobkyně vznikla tím, že žalovaný plnil funkci zaměstnavatele v obci, kde nebyla zřízena rada ani funkce tajemníka, dal dne 28. 5. 2009 zaměstnanci obce údržbáři Blahomíru Hoškovi výpověď z pracovního poměru pro nadbytečnost podle § 52 písm. c) zákoníku práce. V řízení vedeném u Okresního soudu v Děčíně pod sp. zn. 19 C 264/2009 bylo pravomocně určeno, že tato výpověď je neplatná pro obcházení zákona nesprávně použitým výpovědním důvodem, neboť uvedený zaměstnanec splňoval podmínky pro to, aby s ním byl ukončen pracovní poměr výpovědí z důvodu podle § 52 písm. d) zákoníku práce (pro nemožnost konat dosavadní práci z důvodu pracovního úrazu), s nímž je spojen zákonný nárok na odstupné ve výši dvanáctinásobku průměrného měsíčního výdělku. Dle názoru žalobkyně žalovaný ve funkci starosty porušil právní povinnost tím, že přijal vědomě vadné rozhodnutí i přesto, že byl upozorněn na riziko možné neplatnosti výpovědi místostarostou žalobkyně a advokátem zaměstnance JUDr. Voženílkem. Žalobkyně v důsledku neplatného rozvázání pracovního poměru vyplatila dne 31. 1. 2012 Blahomíru Hoškovi náhradu mzdy, náhradu za nevyčerpanou dovolenou, roční vyúčtování daně a odstupné v celkové výši 605.020 Kč a po odečtení odstupného, na které by měl zaměstnanec nárok i při použití správného výpovědního důvodu (dvanáctinásobku průměrného měsíčního výdělku ve výši 185.232 Kč) požaduje po žalovaném zbývajících částku 419.788 Kč.

Po provedeném dokazování vyšel okresní soud ze zjištění, že žalovaný byl při výkonu funkce starosty žalobkyně (obce, kde nebyla zřízena funkce tajemníka), oprávněn činit pracovněprávní úkony jménem žalobkyně jako zaměstnavatele v pracovněprávních vztazích

se zaměstnanci obecního úřadu. Žalovaný dal zaměstnanci Blahomíru Hoškovi dne 28. 5. 2009 výpověď z pracovního poměru a „neustoupil“ ani před jeho žalobou na určení neplatnosti výpovědi, která byla v řízení vedeném u Okresního soudu v Děčíně pod sp. zn. 19 C 264/2009 úspěšná. Z odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně vydaného v tomto řízení i z potvrzujícího rozsudku odvolacího soudu, jehož právní moc nastala 7. 3. 2012, vyplývá, že pokud žalobkyně ukončila pracovní poměr s tímto zaměstnancem výpovědí pro nadbytečnost z důvodu organizačních změn, ačkoli nadbytečnost zaměstnance byla způsobena právě změnou v jeho zdravotní způsobilosti k výkonu práce, aniž by přitom žalobkyně učinila vše potřebné pro posouzení, zda zde není dán důvod ukončit pracovní poměr právě z důvodu pracovní nezpůsobilosti zaměstnance k výkonu dosavadní práce, jedná se o postup, který obchází zákon. Okresní soud měl za prokázáno, že žalobkyně dne 31. 1. 2012 uzavřela s Blahomírem Hoškem dohodu o skončení pracovního poměru a současně vyplatila na jeho účet částku 605.020 Kč. Žalovaný podle názoru okresního soudu neprokázal své tvrzení, že mu zvolený postup při podání výpovědi poradila advokátka zastupující žalobkyni v pracovněprávním sporu a rovněž neprokázal tvrzení, že podání odvolání po nepříznivém rozsudku soudu prvního stupně řešilo zastupitelstvo žalobkyně.

Po právní stránce okresní soud posuzoval nárok žalobkyně podle zák. č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku platného do 31. 12. 2013 (dále jen obč. zák.). Dospěl k závěru, že žaloba je důvodná, neboť žalovaný si nepočínal tak, aby nedošlo ke škodě na majetku žalobkyně, čímž porušil tzv. prevenční povinnost podle § 415 obč. zák. a odpovídá za škodu, kterou způsobil žalobkyni porušením právní povinnosti podle § 420 obč. zák. Okresní soud s odkazem na rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 25 Cdo 1319/2004 ze dne 22. 2. 2005 dovodil, že odpovědnost žalovaného jako starosty obce za škodu jím způsobenou při výkonu funkce se řídí občanským zákoníkem a osoba vykonávající veřejnou funkci se nemůže bez dalšího zprostit své odpovědnosti za způsobenou škodu poukazem na to, že se při své činnosti spoléhala na rady jiných. Žalovaný podle názoru okresního soudu musel vědět, že pokud plní funkci zaměstnavatele v obci, kde není tajemník, je jeho povinností znát zákoník práce a nevyužil možnosti před podáním výpovědi požádat o kvalifikovanou radu právníka nebo Ministerstvo vnitra či Svaz měst a obcí. Okresní soud nicméně považoval za spravedlivé výši přiznané náhrady škody snížit na jednu třetinu požadovaného plnění za použití § 450 obč. zák., kdy z hlediska tzv. moderačních důvodů přihlédl k tomu, že ostatní obecní zastupitelé, ač byli o věci informováni, žalovanému nijak neodporovali,

naopak zásadně odmítli vyplatit Blahomíru Hoškovi odstupné ve výši dvanáctinásobku průměrného výdělku a usnesli se na zrušení jeho pracovního místa. Žalovaný v celé věci jednal v dobrém úmyslu nepřipravit žalobkyni jako malou obec o vysokou finanční částku odpovídající odstupnému. Okresní soud přihlédl i k tomu, že délku řízení a tím i výši vyplacených náhrad zaměstnanci do jisté míry ovlivnila sama žalobkyně tím, že podala odvolání. Pokud by žalovaný při ukončení pracovního poměru Blahomíra Hoška postupoval jinak a vyplatil mu požadované odstupné, pak by mu žalobkyně mohla paradoxně přičítat odpovědnost za škodu právě proto, že zastupitelé s takovým postupem zásadně nesouhlasili. Žalobkyně byla v pracovněprávním sporu o určení neplatnosti výpovědi zastoupena advokátkou, které žalovaný důvěřoval a mohl se proto domnívat, že postupoval v souladu se zákonem. Okresní soud považoval za nespravedlivé, aby se žalovaný za výkon veřejné funkce pouze v důsledku pochybení při rozvazování pracovního poměru, kterého se může dopustit i zkušený právník, dočkal „odměny“ v podobě povinnosti k náhradě škody v řádu statisíců, což by bylo pro něj i jeho rodinu likvidační. Lhůtu k plnění okresní soud určil ve splátkách po 5.000 Kč měsíčně pod ztrátou výhody splátek, neboť konstatoval, že majetková situace žalovanému neumožňuje zaplatit soudem uložené plnění v obvyklé třídní lhůtě a výše splátek současně zajišťuje, že žalobkyni se plnění dostane v přijatelné lhůtě. Právo na náhradu nákladů řízení okresní soud nepřiznal žádnému z účastníků s odůvodněním, že žalovaný byl ve výsledku převážně úspěšný, avšak rozhodnutí o výši plnění záviselo na úvaze soudu. Doplnujícím rozsudkem pak okresní soud zamítl žalobu ohledně zbývajících částí předmětu řízení ve výši 279.858 Kč.

Proti tomuto rozsudku podala žalobkyně odvolání, v němž zásadně nesouhlasila se snížením požadované náhrady škody. Namítala, že okolnosti, které zohlednil okresní soud, nejsou způsobilými moderačními důvody podle § 450 obč. zák. Plní-li starosta obce funkci zaměstnavatele, leží pouze na něm a nikoli na dalších zastupitelích odpovědnost za řádný výkon této pravomoci. Žalovaný sám rozhodl o podání odvolání proti rozsudku soudu prvního stupně v řízení o určení neplatnosti výpovědi, nepožádal tedy zastupitelstvo o souhlas s podáním odvolání. Pokud se ostatní zastupitelé nějak podíleli na rozhodnutí žalovaného jako starosty, např. tím, že rozhodli o zrušení místa údržbáře, mohlo by to vést pouze k tomu, aby byli povoláni k odpovědnosti za vzniklou škodu vedle žalovaného, ale jejich rozhodovací podíl nemůže být přičítán k tíži žalobkyně jako veřejnoprávní korporace. Délka řízení nemůže být moderačním důvodem proto, že původně šla k tíži žalobkyně, která všechny

nároky zaměstnance uspokojila. Pokud okresní soud považoval za důvod ke snížení náhrady škody skutečnost, že žalobkyně byla v řízení zastoupena advokátkou, pak takový závěr nemá oporu v provedeném dokazování, neboť soud dokazováním nezjišťoval, jak zastoupení probíhalo a jaké rady advokátka žalovanému poskytla. Žalobkyně dále vytkla okresnímu soudu, že řádně nezdůvodnil svůj závěr o tom, že uložení plné náhrady škody by bylo pro žalovaného likvidační a řádné odůvodnění postrádá dle jejího názoru i určení lhůty k plnění ve splátkách. Navrhla, aby odvolací soud napadený rozsudek změnil tak, že uloží žalovanému povinnost k zaplacení zbývajících částky 279.858 Kč a nákladů řízení žalobkyni v zákonné třídní lhůtě.

Žalovaný navrhl potvrzení napadeného rozsudku.

Krajský soud jako soud odvolací přezkoumal rozsudek soudu prvního stupně v rozsahu odvoláním napadeném (ve výroku I. pouze ohledně lhůty splatnosti přisouzené částky, ve výroku II. a ve výroku doplňujícího rozsudku), přezkoumal i řízení jeho vydání předcházející a dospěl k závěru, že odvolání není důvodné. Správností zbývajících částí výroku I., kterým byla žalovanému uložena povinnost k zaplacení částky 139.930 Kč se odvolací soud nezabýval, neboť v tomto rozsahu nebyl rozsudek odvoláním napaden a nabyl již právní moci.

Odvolací soud vyšel při svém rozhodování ze skutkových zjištění soudu prvního stupně, která mají oporu v provedeném dokazování a ve shodných tvrzeních účastníků (§ 120 odst. 4 o.s.ř.); pokud jde o jednotlivé důkazy, z nichž soud činil dílčí skutková zjištění, odkazuje odvolací soud pro stručnost na odůvodnění přezkoumávaného rozsudku.

Zjištěný skutkový stav posuzoval odvolací soud shodně jako soud prvního stupně podle právní úpravy obč. zák. platné do 31. 12. 2013, dospěl však k odlišným právním závěrům.

Ustanovení § 415 obč. zák. ukládá povinnost každému postupovat vzhledem ke konkrétním okolnostem tak, aby nezavdal příčinu ke vzniku škody na zdraví, na majetku a na jiných hodnotách. Chovat se v rozporu s touto povinností znamená chovat se protiprávně. Jde o běžnou míru opatrnosti, nikoliv o bezbřehou povinnost předvídat a předejít veškerým

možným škodám v budoucnu. Porušení prevenční povinnosti je považováno za porušení právní povinnosti ve smyslu § 420 obč. zák. a jako takové je tedy jedním ze základních předpokladů obecné odpovědnosti za škodu, založené na principu presumovaného zavinění. Aplikace tohoto ustanovení však přichází v úvahu jen tehdy, není-li tu konkrétní právní úprava, vztahující se na jednání, jehož protiprávnost se posuzuje.

Předpoklady vzniku odpovědnosti za škodu podle ust. § 420 obč. zák. jsou vznik škody, porušení právní povinnosti a příčinná souvislost mezi nimi. Všechny uvedené předpoklady musí být splněny kumulativně; není-li splněn jeden z nich, odpovědnost za škodu nenastává a soud se nemusí zabývat otázkou splnění předpokladů ostatních.

Podle § 103 odst. 4 písm. b) zákona o obcích č. 128/2000 Sb. starosta plní úkoly zaměstnavatele podle zvláštních předpisů, uzavírá a ukončuje pracovní poměr se zaměstnanci obce a stanoví jim plat podle zvláštních předpisů, pokud není v obci tajemník obecního úřadu; vedoucí odboru jmenuje, odvolává a stanoví jim plat, jen není-li zřízena rada obce. Podle § 103 odst. 2 téhož zákona starosta za výkon své funkce odpovídá zastupitelstvu obce.

Odvolací soud vycházel především z nesporných skutkových zjištění soudu prvního stupně, že usnesením ze dne 27. 5. 2009 zastupitelstvo žalobkyně rozhodlo o zrušení místa údržbáře s účinností od 1. 6. 2009 a že dne 28. 5. 2009 žalovaný jako starosta obce, kde nebyla zřízena funkce tajemníka, dal údržbáři Blahomíru Hoškovi výpověď z pracovního poměru z důvodu podle § 52 písm. c) zákoníku práce (definovaného jako nadbytečnost zaměstnance vzhledem k rozhodnutí zaměstnavatele o změně jeho úkolů, technického vybavení, o snížení stavu zaměstnanců za účelem efektivnosti práce nebo o jiných organizačních změnách). V řízení nebylo prokázáno a žalobkyní ani tvrzeno, že by zastupitelstvo obce nad rámec samotného zrušení pracovního místa údržbáře uložilo žalovanému nějaký konkrétní jasně formulovaný úkol (pokyn), jakým způsobem má při rozvázání pracovního poměru s Blahomírem Hoškem postupovat. Za takové situace byl postup žalovaného jako starosty při vlastní realizaci ukončení pracovního poměru s Blahomírem Hoškem ve věcném souladu s projevenou vůlí zastupitelstva, které schválilo zrušení funkčního místa údržbáře, neboť zrušilo-li zastupitelstvo určité pracovní místo zastávané konkrétním zaměstnancem, je rozvázání pracovního poměru s tímto zaměstnancem za použití výpovědního důvodu podle § 52 písm. c) zákoníku práce jediným v úvahu

případajícím logicky navazujícím krokem. Žalovaný tedy pouze realizoval (odpovídajícím pracovněprávním jednáním) projevenou vůli zastupitelstva žalobkyně a v samotné skutečnosti, že jím daná výpověď byla následně soudem shledána neplatnou, nelze podle názoru odvolacího soudu spatřovat porušení právní povinnosti.

Odvolací soud shledává v posuzované věci podstatnou skutkovou odlišnost od případu, který řešil Nejvyšší soud ČR v rozhodnutí sp. zn. 25 Cdo 1319/2004, ze dne 22. 2. 2005, právě v tom, že v posuzované věci nenastala situace, kdy zastupitelstvo (jako orgán obce nadřízený starostovi) uložilo starostovi splnit určitý jasně formulovaný úkol a on jej nesplnil. Odpovědnost starosty za škodu obci způsobenou při výkonu funkce není bezbřehá, jinak řečeno prevenční povinnost podle § 415 obč. zák. nelze ztotožňovat s povinností starosty předvídat možnou neplatnost veškerých právních jednání učiněných při výkonu funkce. Odvolací soud z hlediska možné odpovědnosti považuje za zásadní, že starosta je pouze jedním z volených orgánů obce a podle zákona je vázán rozhodnutím zastupitelstva, kterému za výkon své funkce také odpovídá. V posuzované věci zastupitelstvem projevená vůle ke zrušení pracovního místa konkrétního zaměstnance korespondovala s obsahem právního jednání (výpovědi z pracovního poměru), které následně za obec navenek učinil její starosta. O tom, že žalovaný jednal v souladu se zastupitelstvem, svědčí mimo jiné skutečnost, která se sice nepromítla v konkrétním usnesení, vyplynula však ze svědeckých výpovědí bývalých zastupitelů žalobkyně, t. j. že všichni členové zastupitelstva zásadně odmítli vyplatit Blahomíru Hoškovi odstupné ve výši dvanáctinásobku průměrného výdělku. I z toho je zřejmé, že žalovaný, chtěl-li splnit vůli zastupitelstva, nemohl postupovat jiným způsobem, než jaký zvolil, a to přesto, že šlo o postup z hlediska pracovněprávního nesprávný.

Odvolací soud dospěl k závěru, že vzhledem k chybějícímu porušení právní povinnosti nejsou předpoklady odpovědnosti za škodu podle § 420 obč. zák. na straně žalovaného splněny. Žalovanému v důsledku toho nelze přičítat odpovědnost za škodu vzniklou žalobkyni v důsledku soudem deklarované neplatnosti výpovědi a vyplacení s tím spojených peněžitých nároků zaměstnance. Pokud tedy soud prvního stupně žalobu ohledně částky 279.858 Kč zamítl, je jeho rozhodnutí v tomto rozsahu věcně správné.

Ze všech těchto důvodů odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně v rozsahu odvoláním napadeném (ve výroku I. ohledně lhůty splatnosti přisouzené částky a ve výroku doplňujícího rozsudku) potvrdil podle § 219 o.s.ř. jako věcně správný včetně správného nákladového výroku II., který odráží skutečnost, že žalovaný se práva na náhradu nákladů řízení výslovně vzdal.

Odvolání žalobkyně nebylo úspěšné, právo na náhradu nákladů odvolacího řízení by proto náleželo plně úspěšnému žalovanému (§ 224 odst. 1, § 142 odst. 1 o.s.ř.), který se jej výslovně vzdal, proto bylo rozhodnuto, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení.

Proti tomuto rozsudku **lze** do dvou měsíců od doručení rozhodnutí odvolacího soudu podat dovolání k Nejvyššímu soudu ČR za podmínek uvedených v ustanovení § 237 o.s.ř. Dovolání se podává prostřednictvím okresního soudu, který rozhodoval v prvním stupni. Přípustnost dovolání (§ 237 až 238a o.s.ř.) je oprávněn zkoumat jen dovolací soud.

V Ústí nad Labem dne 29. listopadu 2017

JUDr. Jiří Krahula v. r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení:
Jitka Solníčková